

Silkevejejen er blevet til

En 12 kilometer lang natur-, kultur- og oplevelsessti omkranser byen i det midtjyske Søhøjland.

POUL HUSTED (TEKST)

MORTEN LANGKILDE (FOTO)

Birgitte Herskind og Dorte Østergård bliver nærmest en del af et maleri, når de bevæger sig ud på den cirkelrunde badebro på Almindsø ved Østre Søbad i Silkeborgs udkant. Selv om temperaturen kun er 9,9 grader, tøver de ikke med at hoppe i – søen er en af Danmarks reneste – og få et forfriskende gys.

»Jeg er lige kommet hjem fra Grønland, hvor jeg har arbejdet som fysioterapeut med handikappede i 9 måneder. I Grønland har jeg badet i vand, som var 2-4 grader, så det her er ikke noget at pi-be over«, siger Dorte Østergård, da de to har overstået dukkert og er kommet tilbage til søbadets omklædningsrum.

»Sidste år begyndte jeg at vinterbade, selv om jeg er en pivskid«, griner Birgitte Herskind, der arbejder som anæsthesi-geplejerske, og fortsætter:

»Jeg har aldrig haft så travlt som under coronaen, og sidste år trængte jeg til at få et boost, og det blev vinterbadning. Jeg bader to gange om ugen. Bare ned på broen og hoppe i – det er så skønt. Baturens længde afhænger af temperaturen, men jeg har sågar prøvet at bade, da vi måtte hugge hul i isen«.

12 km natur, kultur og oplevelser

Ved Østre Søbad er der foruden to badebroer sandstrand, kiosk, omklædningsrum og sauna. Saunaen benytter Dorte Østergård og Birgitte Herskind sig ikke af, for med sidstnævntes ord tager de to badeturen »on the rocks«.

Om sommeren er der sort af mennesker ved Almindsø, men mange kommer her året rundt, for søbadet er også udgangspunkt for cykel- og mountainbikeruter, og der er en 4 kilometer lang vandresti rundt om søen.

Vi er dog i gang med en længere rute, nemlig den 12 kilometer lange natur-, kultur- og oplevelsessti Silkeruten, som omkranser det centrale Silkeborg. Østre Søbad ligger på ruten, der blev indviet 6. juni 2021.

Silkeruten går fra Odden mod nord langs søfronten og forbi havnen. Derfra fortsætter den igennem sydbyen, langs Remstrup Å, Aboretet og Vejlbo Mose, forbi Almindsø ind i Vesterskoven, langs

■ Birgitte Herskind og Dorte Østergård er parate til at hoppe i Almind Sø ved Østre Søbad. Søbadet ligger på den 12 kilometer lange Silkeruten, som

Silkeruten i Silkeborg

omkranser det centrale Silkeborg.

3

andre oplevelser i Silkeborg

'Hjejlen': Sejl med verdens ældste kulfyrede hjuldamper til Himmelbjerget, eller tag en tur med en af de andre både på Silkeborgsøerne i solskin eller om aftenen.

Museum Jorn: Foruden værker af maleren, keramikeren, grafikeren og forfatteren Asger Jorn har museet også udstillinger med andre kunstneres værker.

Outdoor-aktiviteter: Mountainbikespor i Nord- og Vesterskoven og Bikeparken. Over 250 km afmærkede cykelruter. Kano- og kajaksejlads i Gudenåen og på søerne.

med Ørnsø og gennem Lysbro Skov. Ruten har tre officielle startsteder, hvor man kan parkere og få inspiration på informationstavler, nemlig på Odden, i Indelukket og ved Ørnsø.

Museum Silkeborgs afdeling Hovedgården midt i byen er vores startsted. Hovedgården fra 1767 er byens ældste bygning, fortæller Søren Peder Villadsen, der har en 42 år lang fortid som bankmand i Silkeborg, men nu er frivillig i foreningen SilkeborgGuiderne og skal give os smagsprøver på Silkeruten.

»På det tidspunkt boede her kun 30 mennesker, og foruden at dyrke landbrug havde Hovedgården også en mølle. I dag er Hovedgården en del af Museum Silkeborg og huser landets mest kendte silkeborgenser, Tollundmanden. Moseliget blev fundet i 1950 ved Bjældskovdal«, siger Søren Peder Villadsen, som gerne vil vise os Tollundmanden og berette om en manglende legemsdel.

Skulptur med præservativ

Museet ligger tæt på Silkeruten, men åbner først klokken 11, så derfor gemmer Søren Peder Villadsen den kulturelle oplevelse til senere. I stedet bevæger vi os mod Indelukket, som er en kombineret bypark og marina og bindeleddet mellem by og natur.

Undervejs passerer vi vandrehjemmet, som Søren Peder Villadsen beskriver som Danmarks smukkeste beliggende ned til Remstrup Å, der er en 2,5 kilometer lang del af Gudenåen og løber gennem Silkeborg. Ved vandrehjem- ►

met er der en lille anløbsbro, hvor man kan hejse et signal, hvis man vil med tur-båd til Himmelbjerget.

Smuk og natur er i det hele taget ord, som går igen i Søren Peder Villadsens fortællinger, også når det gælder navnet Silkeborgs oprindelse:

»Bisp Peder (Vognsen, red.) fra Aarhus ville bygge en borg i den smukke natur og sejlede på Gudenåen, da hans bispe-hue røg i vandet, og hvor den drev i land, byggede han sin borg. Huen var af silke, deraf navnet Silkeborg«, siger Søren Pe-der Villadsen med et glimt i øjet.

En anden forklaring, måske mere kor-rekt, er, at ordet 'silke' er afledt af det nordiske ord 'selja', der betyder noget i retning af 'stillestående vand'. Silkeborg er altså 'borgen ved det stillestående vand', hvilket passer meget godt med, at borgen lå ud til Silkeborg Langsø.

Indelukket hørte før i tiden under Skovridergaarden, som bl.a. havde heste i området bag hegn, men i 1899 købte kommunen stedet. I dag er her lege-plads, motorbådshavn, landets ældste 18-huls minigolfbane fra 1950, snackbar med berømt guf efter hemmelig op-skrift og friluftsscene, hvor bl.a. den årlige Hede Rytmer-rockfestival afvikles.

Kunst er her også i form af skulpturen 'Frihedskæmperen', som er en 2,65 ►

FAKTA

Oplevelser på Silkeruten

Den 12 km lange rute byder på flotte udsigter, kuperet terræn, skiftende natur, forskellige aktiviteter og spændende kulturinstitutioner, bl.a.:

Østre Søbad: Sandstrand, to badebroer, omklædningsrum og en kiosk.

KunstCentret Silkeborg Bad: Kunst og historie i klassiske bygninger i flot natur og park.

Ørnsø: Badesøen har badebro og er omkranset af smuk natur og skov. Sti rundt om søen.

Odden: Skov og parkområde ved Langsø med sundhedsspor til kondiløb og madpakkehus.

Papirmuseet: I den gamle papirfabrik produceres der stadig håndgjort papir.

Silkeborg Kanocenter: Udlejning af kanoer, kajakker og joller til en enkelt time, endags- eller flerdagstur.

Museum Silkeborg: Egnens historie fra istid til nutid, og så kan du møde Tollundmanden.

Indelukket: Kombineret bypark og marina med å, skov og park i direkte forbindelse med Silkeborg.

Indelukket Minigolf: Danmarks ældste 18-huls minigolfbane fra 1950. Anlægget har også en 9-huls bane.

Aqua Akvarium & Dyrepark: Hyldest til den danske natur både over og under vandet med masser af dyr og fisk.

Kilde: VisitSilkeborg.

'Vann Mann' ved KunstCentret Silkeborg Bad er en af byens mest populære skulpturer. Og han spyr vand!

■ Silkeruten, der omkranser Silkeborg, er tydeligt markeret som her i Indelukket, hvor der er friluftsscene, minigolf, snackbar, motorbådshavn og kunst.

meter høj nøgen mandsfigur i bronze opstillet i 1951 til ære for danskere i kamp mod nazismen under besættelsen.

Søren Peder Villadsen har endnu en gang et uudgrundeligt glimt i øjet, når han fortæller, at »kommunens embedsmænd på et tidspunkt måtte behandle en ansøgning om en ny penis til 'Friedetskæmperen', fordi den var blevet stjålet. Engang, jeg kom forbi, havde statuens organ præservativ på«.

I 2012 blev den oprindelige statue stjålet af skrottyve, men heldigvis var der en gipsmodel på Silkeborg Museum, så det lykkedes at genskabet mindesmærket.

Danmarks Outdoor Hovedstad
I 2017 udnævnte Silkeborg sig selv til Danmarks Outdoor Hovedstad, men byen har faktisk bevæget sig fra at være en kurby til nu en 'Outdoor Hovedstad' i lø-

bet af godt 100 år, siger Søren Peder Villadsen. Hvor det førhen handlede om overlevelse, handler det nu om oplevelse:

»I gamle dage kom nogle for at tage sig, andre for at blive fedet op og andre igen for at blive set. Gl. Skovridergaard har eksempelvis en fortid som tuberkulosesanatorium og kuranstalt, hvor de indlagte blev fedet op ved 'skeletbordet'. I dag er Gl. Skovridergaard conference-center og hotel, hvor man kan booke outdoor-ophold«, fortæller Søren Peder Villadsen og fortæstter.

»Naturen er en integreret del af byen, og i kommuneplanen står der, at der ikke må være mere end 500 meter til nærmeste natur for alle boligområder. I Nordskoven er der for eksempel mange kilometer mountainbikespor af forskellig sværhedsgrad, og fra hele landet kommer der mountainbikere for at teste dem. Mange steder er der kano- og

■ Når man er gået gennem hovedindgangen til Museum Silkeborgs Hovedgården, kan man møde byens mest berømte indbygger, Tollundmanden, og tjekke, om han har alle tæer.

kajakudlejning, så outdoor-titlen er nok ikke helt ved siden af«.

Et andet kursted, som har undergået en dramatisk forandring, er vandkuranstalten Silkeborg Bad ved Arnakkekilden. Efter en omskiftelig tilværelse som hovedkvarter for den tyske værnemagt under besættelsen og flygtningelejr i flere omgange blev det i 1998 til KunstCentret Silkeborg Bad.

Vand er til dels stadig omdrejningspunktet på den gamle kuranstalt. Parkområdet rummer omkring 45 forskellige skulpturer af danske og udenlandske kunstnere, og især norske Oddvar I.N. Darrens blå figur i polyester, 'Vann Mann', som sender vandstråler ud fra kroppen, knytter bånd til bygningernes fortid som vandkuranstalt.

Tollundmandens tå
Efter disse smags- eller stikprøver på Sil-

keruten går turen tilbage til vort startsted, Hovedgården, som nu har åbnet. Søren Peder Villadsen peger på en træskulptur uden for museet, der forestiller en kæmpe stor etå, og siger, at han lige vil vise os, at Tollundmanden nu har alle sine tæer. Guiden og museets receptionist fortæller historien:

»Konservator Børge Brorson Christensen savede tåen af under konserveringen efter fundet i 1950 og beholdt den som en slags talisman og viste den frem for folk. Da han blev gammel, siges det, at han gik med den i lommen på sin slåbrok«.

I 2016 dukkede tåen op i Nivå på Sjælland, da konservatorens enke døde, og børnene fandt tåen. Den er nu genforenet med Tollundmanden i hans montre. Og det er ganske vist, man kan selv se det på Hovedgården i Silkeborg.

poul.husted@pol.dk